

הלכות פסח סימן תסב

תסב דין מירפות אם מחמיצין, וכו' ז' סעיפים:

א טור בשם רמב"ן
וינה מפיקא דכפי
הדעת כן לוי פסחיה
ליד ב עם פסחיה
ג טור בפנימא דאין
לשאר וכו' ד עם
פסחיה ופסחיה
ד כמי

א (א) *מי (ב) פרות (ג) בלא מים אין מחמיצין (ד) קלל, ומתיר לאכל בפסח מצה שנלושה במירפות
אפלו שנתה (ד) קל (ה) היום, באכל אין יוצא בה (ה) ידי חובתו כפני שהיא מצה (א) [ג] עשירה,
וקרא קתיב 'לחם עני': ב *מירפות (ד) (ו) עם מים (ז) *ממתירים להחמיצין יותר משאר עשה. הלכה
*אין ללוש *בהם, ונאם לש בהם (ה) נאפה (ה) מיר: ג המת *ללוש בינין אף-על-פי שאי אפשר לו בלא
טפת מים שנפלת בשעת הבציר, ואף לכתהלה רגילים לתן מים בשעת הבציר (ט) קדי להתיר (ו) נצוק,

שערי תשובה

שלא נאפית פתאי ושחיקו איתא פתאי על מונח טרין שקורין רבי-ציוניין, אסור
אחר כך לקרר על איתו הרביב איתין מצות אחרות לטעולה כע"פ, שאי אפשר
לקרות היטב ספרותן וכמ' שאסור עליהם הנזקה. ועין סימן תנא:

[ג] עשירה. עבדו. ועין בשו"ת נ"ב ח"א סימן כב בחמה שנקצת בפסח
בנרעמליין² שנעשים משפון וביש ומים אין לסמוך להמיר וליכר דמיים עם
מים טני נקשה ונקשה בטל קסי לפי שנה פלוי פנה, שאם לאמר מ"פ עם טני
לא היה רק נקשה בטילא מביח דנקשה דאודינא כמבאר למעין בשיט, וא"כ גם
נקשה אסור בפשהו, ע"ש, ועין במהרי"א פתא פסח ללוש הכריז אלו ממה שהקשו
לו ע"י מדבר ה"א"ש. ובש"ת בית-אפרים סימן ט הקצתו דבדקי בניי ושאר
פוסקים פנה בעקבא שאחר אפית הפסול בקדו החשים לשפארה ונקצת בהם ורעונם
שקורין קנענליין, שלש בהם מין ונחלייתו כפנין חמשה או לששה ככל בנאר"ש,
יש לחש על המצות שנעשו מחטים אלו, יש להחמיר בה כמו ב"פ מעט עם טני
שמשמר להחמיר, הקמ"ש ח"א סימן תנא לענו ועת פסחה, והנה פסחה

באר היטב

(ב) פרות. אפלו מפרות חמוצים, הסכמת הפוסקים, ולא קש"ג: (ג) היום.
כ' בכנה"ג וז"ל: והרא"ח ח"ב סימן עד העלה שראשונים יחש לקאן
דס"ל דמירפות בלא מים מחמיצין וקרא בשמור משאר עשה, וא"א ו"ל כזה
נהר שלא לאכל מצה שנלושה במירפות רק בייט אחרון, גם בתמתי-לשורים
סימן קח מהמיר בדבר, עכ"ל: (ג) עשירה. משמע דרוקא בכה"ג שנלושה
במירפות לכו כרי מצה עשירה אכל גנלושה עם שרבת מים לא מקרי
עשה עשירה, וכ"כ הבי"ח לקמן סימן תנא דיוצאין בה דריעבד, וכ"כ
סה"ל בסי' גבתה"ה דמירפות עם מים יוצא י"ח מצה דריעבד, אכל
המ"א בסימן תנא ס"ח ה השינוי עליהם, וכ"ה הסכמת אחרונים. וע"ל במ"א
סימן תנא דאינו יוצא ידי מצה עניה פל ע"ש בה אפלו מעט מירפות
א"כ הוא מעט הקצט, ע"ש. ולין דכל שנתבטל פ"י בענין שאין מרמיצין
בה טעם מירפות מקרי לחם עני, ח"י, ע"ש: (ד) עם מים. וה"ה גלוש
החלה עם מירפות וא"כ באו לפני ק"ם שפאפה או להפוך, ח"י, ע"ש.

וכן לפשתבשו סמ"פ הוף הקמח וא"כ בא המים עליהם, ר"ן. ופר"ח על שם
בלא עסק ולא נאכר בה שעור חמוץ וכה"ג, יש לאסור באכילה ולהמיר בהמ"ה
לחוד העשה ולא נאפה מיר אם יש לאסור דריעבד, וברא"ש משמע דריעבד
לאסור שלש העשה ונמל קצט טענת פניו לחוד העשה, ודק, עכ"ל. ולא עריך לכל זה, והא מבאר בסימן תסו דנעת אדם אינו מחמיר, ע"ש: (ו) נצוק,

באר הגולה

ואסור על ידי חובת טב פלטי לחכות ונדבוקו וכו', ומכל קיום אם יקרה
עוד איהו עד לקהל יש לקהל ולתמיד בענין קנה, בן נראה לי, עד כאן לשונו:
* ממתירים להחמיר. ע"פ פוסקים דאיכא פלגמא בסתם זו: לדעת רבנו
טם ושאר פוסקים אינו אלא חמץ נקשה, דסתם פסח אינו אלא
ממים בלבד¹⁰, לדעת הרמב"ם דע"פ הוא חמץ גמיר. ועין בקרי-מגדים
שהספיק דרוקא פמעט מים, אכל אם טיב מים, לבלי עלקא הוא חמץ
גמיר ונ"ב פרת עליה: * אין ללוש פתם. ובפלו מירפות על חטים או
קמח ותקישו אם פטר לאפות טהן מצות אחר פד, וקלקר האחרונים¹¹: יש
אוסרים, דבשעה שייבא עליהם מים מתעורר בהם בת מירפות והמיר
להחמיר¹², ויש מקילים, כיון ששכר כלה הלח לחיות ונתבטלו לא תעורר טוב,
ע"פ פירי ט"ז ואל"ה דה וחקי-עקב ותמ"משה ומאמר-קדוין ונא"י
ותמ"א¹³. ונראה דבשעת הדחק יש לסמוך להקל וללוש¹⁴ מאחר שעקר דין
המחבר אינו לבלי עלמא, דלמיר"ף והרמב"ם אינם מחמיצים יותר משאר
עשה שנלושה רק מים, ותקפים הפגיד ונכני מנח לדעתם, א"כ פל-
פנים בנתבשו יש להקל: * פתם. ואם מיר לקטף המצה במירפות, פלגמא
הוא בפריקא ולדעת חכמים אסור, וכן פסק הרבנו חננאל בפירושו הקדוש"א
בתשובה, וביאור הבית-יוסף, והמחבר השמיט זה משרם בטרור הביא ד"ש
אוסרים דמלילה ראשונה ואילך מתר קטור, ודעה זו הובא בר"ח לראות בשם
רב שרדא גאון, ע"ן שם, אכן מנהגו להחמיר בזה, וכמו שקבת הנק"א
לקשה: * ללוש בינין. אכל בשמיר"ין טני חמץ גמיר ונאחרונים, וכמו

משנה ברורה

א (א) מירפות. ג'ון זין ונשקו, והוא הדין דבש"ו וקלל ושאר
כל המשקין, ויתבאר לקמן: (ב) בלא מים. הינו בלא מים
קלל, (ב) דאם יש בהם מים אפלו פל-שהוא מיר אלו מחמיצין:
(ג) קלל. אפלו הם (ג) מפרות חמוצין אין מחמיצין את העשה¹⁵:
(ד) קל היום. ונתפח (ג) הבצק, דאין זה חמוץ אלא סחוח:
(ה) ידי חובתו. הינו פית (ד) ראשון של שתי הלילות:
ב (ו) עם מים. ביין (ה) שהמירפות מקריבין והמים מרעטין וכין
להפוך¹⁶. וכתבו האחרונים, דאין חלוק בין שנלוש תחלה עם מיר
פרות ואחר-כך באו לפני ק"ם שנאפה או להפוך, ואם נתבש
המירפות הוף הקמח ואחר-כך באו לפני עליהם, ע"ן בבאר
הלכה: (ז) ממתירים להחמיר וכו'. ודעה לומר, אפלו בפחות
משעור מיל עלול להתחמץ, הלכך וכו', דחישין שפא יקשה
ק"ם אפיה: (ח) נאפה מיר¹⁷. ואם עבר ושהה ק"ם (ו) האפיה,
יש (ו) לאסור באכילה אף שלא שקה שעור מיל¹⁸, ובאל"ה רבה
מצדו להתיר בהפסד מרבה אף באכילה, כל שלא שקה שעור
מיל ולא מוכר בה סימני חמוץ¹⁹, ונראה דאם הנה דבר זה בשוגג
בנדאי יש לקמף להקל בשעת הדחק²⁰, (ט) וכ"ל בסימן תנא
סעיף ג לענין לישה בפשורין, ע"ן שם, ודע, דהקבימו האחרונים,
דאף דקומא לן דאם אפה מיר מטר לאכל איתו המצה, מקל עקום אין יוצאין בה ידי חובת מצה, דכל ע"ש בו מירפות אפלו
מוצט²¹, כל שנקצט בו טעם המירפות מקרי מצה עשירה ויהא יוצאין בה ידי חובה: ולא עוד אלא אפלו אם לשה פמים ואחר-כך
קשה מלמעלה במירפות ונאפה²², גם-כן אין יוצא בה ידי חובת מצה, (ט) דתו לא תו לחם עני: ג (ט) קדי להתיר נצוק.

שער הציון

(ב) וקב"ם ושאר פוסקים: (ג) אחרונים, ולא קש"ג: (ד) פוסקים: (ה) פוסקים: (ו) פוסקים: (ז) פוסקים: (ח) פוסקים: (ט) פוסקים: (י) פוסקים:
משמע מפני-אבותם וחקי-עבד, ולא נספח המגן-אבותם כי אם נפול מעט מירפות לחוד העשה: (ז) אכל בנצעה פטר, וכן לשהונו עד אחר הפסח
[ח"י]: (ט) דהא פגמא דף לו איתא דשורין שאין לשין בפשורין, ע"ן שם, וכיון דמקלין לציל לענין לישה דריעבד אם הנה בשוגג ובשעת הדחק, בלי-שפון
פנה: (ט) חקי-עבד, וכן מוכח ברמב"ם פרק ה מטעם ומה הלכה כ' וכן בשור:

הרה"ם: 1 מנגרת, פשפיה, 2 לביבות טעמות, 3 שם מדה נפח.

הלכות פסח סימן תסב

ואף-על-פי-כן אין לחש להם, (י) *הואיל וכבר נתפשלו המים פיין (י) (יא) קדם שלשו העסה: ד (יב) ומי-ביצים (יג) ושאר משקים, כלם (יד) הוה בכלל מירפרות: הנה ובמדינות אלו (טו) אין נוהגין ללוש במירפרות, נאכלו לקטף המצות (טז) אין נוהגין רק לאמר (טז) [טז] אפיקתן (יז) בעזרן חמין, (יח) ואין לשנות, אם לא

ו טור בשם ר"ח
וה"א"ש בקרב
ב
דפסק"ח

באר היטב

פרוש פשמערה לכלי איי שלש בו משקה טופת, או אם יש מים ביין שפכלי העליון רואים הנין כאלו אינו והמים מקבילים הנין של איי [ענין י"ד סימן קכ"ו]: (י) קדם. משמע דאף שנתערב לתוכו לאחר זמן הקציר אפ"ה נתבטל, ח"י, וכ"כ א"ח, אבל אם נתערב מים בל"שהוא במירפרות בלשעת לישא אסור, מ"א. ועי' ס"ק ג מ"ש"י: (ד) אפיקתן. וב' לילות הראשונות נהגו אסור גם כזה משום גנבה דמעה עשירת, ח"י. וקשוט דאין הלוקח בין סלב לשאר מי-חיל ולקח נתחלק כביצת שמן שהיא ביצה ומקצה, ולפי חשבון שער חלה הוא אקד

שערי תשובה

בענין רק שפ"י עכ"ר, ע"ש, ולכן יש להחמיר שלא לאכל המצות אפילו א"פ קדם הפסח אם יש לחש שלא יהי' ט' ולא נתבטל, ע"ש. רצון גש"ר"ח שפאתי-ט"ש ס"ק ב דרין חטים שנמנעו הם פתוכות מלח, ע"ש: [טז] אפיקתן. עכ"ה"ט. וענין בשרות בית יעקב ס"ק סט רב"ש"ס מבאר דרביעות שמן לשבעה עשרונים פתוח משליש לא יהי' מזה עשירה, ועל גטוף שפשמערה הנה יכול לצאת בו י"ח דר"עבד, אבל לכתחלה שלש לו אחרת אף שלא נעשית לשם מצת-מצוה יקח מצה אחרת. ע"ש ונ"ש שכתב דמשמע ידעא בו בדיעבד, ונלע"ד ליתא, דלשנא דמתנייהו חלות חודה כ"י ידעאם קדם הנין לכתחלה, וע"ש שכתב ש"י עשירונים פתוח שלש לפי השעור חלה הוא ג' קוואר"ט,

באור הלכה

שכתב בתוספות כ"ח עמוד ב, דלא כח"ק-ע"ב: * הואיל וכבר נתבטלו וכו'. ענין משנה בחדה שכתבנו בשם רב האחרונים דמ"י שנתערבו בשעה שהיתה הנין ח"ס. וצ"ע, דמפל מקום יש גס"כ"ן פתח אחרונים שפסק"ש"ים דברי השלחן-ערך פשוטו, אפילו ביין גמור נפי מעוט המים מתבטלים במירפרות, וכפי שמשמע באמת מפשטות לשון המחבר שסיים 'הואיל וכבר נתבטלו קדם שלשו העסה, אלקמא דוקא בשעת לישת העסה אם ערב קצט מים בהעסה שפלושה ביין לא מתבטל, ומשום דלא שיקא שם בטול, שמתקף בהעשרתם יחד עם העסה מתחילין לעשות פתוח החמין עוד קדם שמתפיקין הנין לבטל המים, מה שאין כן קדם שבאו להעסה שפיר מבטלים המרבים למצטין, וקשקא אחר-כך הנין לעסה הרי היא כמירפרות לך. והא דכתב הטמבר בסע"י ו דחשה שנמצאת כדבש וכו' מטר ובכ"ב שלא נתערב בהם, אין פנחה שלא נתערב בהם אפילו מקדם שלשו, אלא שלא נתערב בהם פחשה וכדבש בשעה שהיו מערבים, וכנ"ל. ענין בהנ"ה במגן-אברהם

משנה ברורה

דגבי מין נקף נצוק חבור, דהנינו אם מערה ישאל מן מכדו לכו"ל של עב"ס"ם ובו משקה טופת, נאסר הנין שפכדו של ישראל, שעמדו הנצוק מחבר בין הנין שפכלי העליון לנין שפכלי התחתון ורואים כאלו הנין של אסור מערב בהפר, אבל קש"ש גם מים בקלי של ישראל קשעור ש"כ"ל לבטל הנין בקלי של עב"ס"ם (והנינו ששים פעמים, ולחד דעה בעשה פעמים סגו, ענין ביה"ה-דעה סימן קכ"ו) ש"י, דכל מינו ומינו ושאינו-מינו, אומרינו: סלק את מינו כמי שאינו, ושאינו-מינו נכה עליו ומבטלו: (י) הואיל והכ"ב נתבטלו וכו'. רב האחרונים הסכימו דבעלמא לא מהני בטול במים שנתערבו במירפרות, וכל שיש במירפרות אפילו משהו מים פכ"ר נשתנה טבעו ויכול להתמיץ עשה, וממהר עוד (י) להתמיץ יותר, ועל-כן צריך להתמיד לכתחלה שלא ללוש בהם

וכנ"ל, והכא שאני, שמתערב המים פיין עד שלא נגמרה עשייתה, דהנינו (יא) בעד"ה תירוש, ואחר-כך תוסס הנין ונתהפך (יב) המים גם-כן לנין ולהכי נחשב הכל לנין, ולפי זה אם נתערב המים פיין אחר התסיסה, בנדאי אין עוד לאותו מין דין מירפרות: (יא) קדם שלשו העסה. דאם נתערב מים בל"שהוא במירפרות בלשעת לישא, לכלי עלמא לא נתבטל המים. ולשון המחבר אינו מדקדק בל"כ"ף לפי מסקנת רב אחרונים הנ"ל, דאפילו בקדם לישא לא נתבטל, דכל טעם הבטול הוא רק משום שנתערב ביין בשעה שהנין תוסס ותתהפך המים לנין, וכנ"ל. וענין בבאור הלכה. וכתבו האחרונים, דיו"צ-צמקנים או (יג) דבש-צמקנים, אף שצמקנים על-ידי מים, פיין שנשתנה טעמו לגמרי הוי כמירפרות גרידא¹⁶, כי המים ששירו בהם הצמקנים נשתנה ברתם, (יד) ודוקא אחר שכבר נגמר תסיסתם, וכנ"ל לענין י"ד-ענבים [דאי לאו הכי לא מקרי מירפרות], וגם שלא נשפך בו עוד מים אחר-כך, (טו) ודוקא קשה-צמקנים הם הרבה, שאם הם אחד מששה במים, פשיטא דנתחשב זה כמירפרות עם מים ומתמיץ. (טז) ויש מאחרונים שמתמירין (יז) בצמקנים בכל גונו וסוכרין דמירפרות לא נחשב מירפרות, (יח) ועל-כן פל בעל-נפש חמיר שלא לאכל מצה שנלושה בהן, רק למכר או לשהות עד אחר פסח. וענין מה שכתבנו לקמח בסע"י ו לענין מירפרות: ד (יב) מירפרות: ד (יב) דסלקא-דצמק דהר"ע ממירפרות (יט) לפי שהעשה תופח ממנו, קא משמע לן דאין זה חמין: (יג) ושאר משקים. דכל שאינו מתלדח המים אינו מקמיץ. ונתבאר דר"י דבר זה לקמן סימן תס"ו, ענין ש"ס"י: (יד) הוה בכלל מירפרות. ושיכא בהו דינים המבארים בסע"י א וב: (טו) אין נוהגין ללוש וכו'. דחוששין (טז) לכתחלה¹⁸ לסברת הני פוסקים דסבירא להו דמירפרות בלחודיהו גם-כן מקמיצים ומתמירין גם-כן להתמירין¹⁷, וגם חוששין שמה נתערב בהם קצט מים דלכלי עלמא מקמיץ²⁰: (טז) אין נוהגין וכו'. ר"צה לומר, למשח אח פני המצות במירפרות (כא) אף שהוא פכ"ר מוצט: (יז) בעזרן חמין. וכתבו האחרונים דגם פנה יש לקחה מלקחין ללילות ראשונות לכזית של חובה, דהוי (כג) בענין מצה עשירה²¹, ובפרט (כג) בשמתירין אחר-כך שוב למגור: (יח) ואין לשנות. וכפי המנהג, (כד) אפילו פכ"ר לשה באפאה מיד אין לאכלה

שער הציון

(י) פרי חז"ש ופסה"ה: (יא) פתח המטה-יהודה בשם פנסת הגדולה ופרי חז"ש והיא בתוך ג' ימים לדרביהו וקרא מן מגוה, דללקמן סימן תנ"ב סע"י ב, אבל אחר ג' ימים, אף שער מ' יום נקרא תירוש לענין נסכים, מפל מקום לענינו מקרי מין גמור וש"כ לא נתבטל בו: (יב) אבל אסור ללוש ביין זה בשעה שהוא תוסס עדין, ביין שהמים שבו עדין לא נשתנה להיות יין: (יג) ששורין אותן במים תחלה, ואחר-כך סוחטין אותם ויוצא מהם דבשן עם המים שנבלעו בהן, ואחר-כך מבטלין את המהל הנסחטין מהם עד שנעשה דבש: (יד) חיראדם: (טו) שערי-תשובה: (טז) ענין בסכ"י-וסף ובשערי-תשובה: (יז) והוא הדין כדבש-צמקנים: (יח) וגם המטה-יהודה פוסק דהוי כמירפרות סמ"ס דעל-כ"פניו צריך אמן לידע שער המים ששור הומון [הנינו כמה קשה הסיסתו, לידע כתי' נתהפך המים לנין]: (יט) בוסקים: (כ) אחרונים, וכן פתח בבאור הנ"א: (כא) מגן-אברהם. ומל מקום עדין אינו מישב לדין דפסקין דאפילו במצט מים קשה להתמיץ, ואפילו בקטף שאינו מערב רק מלמעלה גם-כן פתחו דרב פוסקים אחרים דכתבנים בפריהא, ובמירפרות אחרתהו קמצט כל הפוסקים מתוירם, ואם-כן מאי אפלו: והנכון דהרמ"א נקט לשון זה לפי סברא זו שהביא דלדידהו מירפרות כלי מים לא קלי כמירפרות עם מים, ולדידהו ענין שפיר רבתיא, דאפילו בקטף שאינו אלא קצט מירפרות גם-כן תלשין שמתמירין: (כב) ענין לעיל סוף סימן תנה כפ"ח שפצ"ד דר"עבד להמיר פנה לכזית מצה וכתב דלא גרע מתבלין, ענין ש"ס, ובאמת גם מתבלין הביא השג"ח אברהם שם בשם הרמב"ם דהוי מצה עשירה, אכן בספר ט"ש שם כתב גם-כן דאין לאסור מאחר שכתב נאפה מתחלה, והביא נאפה מרמ"א סוף סימן תע"א שנתערבה ונלושה ביין, אלא דבאמת גם שם אינו ברור כמ"ל שכתבנו שם במשנה ברורה, ע"ש, ולקצת פוסקים הוי מצה עשירה. וענין בחק"יעקב ובאל"ה רבה שנוהגין בלילות ראשונות שלא לקחת אפילו שלא לכזית חובה, ולקחת משהו מצה עשירה: (כג) ענין בפרימ"ד: (כד) הגר"ז וחי"אדם, וכלשון הרמ"א בסימן תמר ובסימן תמ"ג סע"י ג:

הר"ג: 1 שם פדה נפח.

הלכות פסח סימן תסב

ביאורים ומוספים

מחמיצים גם כשהם לבדם, שדבריהם אינם מתיישבים עם דברי רבא (פסחים מ, א) וכן עם הסוגיא במנחות (נ, ב) שבה כתוב במפורש שמי פירות אינם מחמיצים, ולכן נקט כטעם השני.

19) ואם עבר על המנהג ולש במי פירות ושהה כדי חימוץ, כתב בשו"ת אגרות משה (אורח חיים סי' קנר וחי' סי' צח) שהעיסה היא בחמץ גמור ואסור לאוכלה, ואין להתירה אפילו לזקן או חולה, וכן משמע להלן (סי' יט) שלא התיר לזקן או חולה אלא אם כן אפאה מיד.

ובטעם הדבר כתב האגרות משה (שם) שגם לשיטות שמי פירות מחמיצים רק במעורבים במים, וכל שכן לשיטות שמי פירות לבדם מחמיצים יש לפרש את סיבת החימוץ בשני אופנים, א. רק המים הם המחמיצים, ואילו מי הפירות אינם מחמיצים אלא הם גורמים למים להגיע לכל העיסה גם במקומות שלבדם לא היו המים מגיעים לשם. ב. גם במי פירות יש כח המחמיץ, אלא כשהם לבדם יש בהם גם כח המונע מהם להחמיץ, וכשהם מתערבים במים בטל הכח המונע ולכן הם מחמיצים. ושיטת רש"י (פסחים לה, א ד"ה אין) כפירוש השני, ומשום כך סבר שמחמת הכח המחמיץ שיש במי פירות, אף אם העיסה נילושה במי פירות לבדם, מ"מ אסורה היא כדין חמץ נוקשה, וכן דעת הראב"ד (פ"ה מהל' חמץ ומצה ה"ב) והר"ש (תרומות פ"י מ"ב), ונהגו העולם להחמיר בנילושה במי פירות לבדם כדעת ראשונים אלו [ולא מחשש תערובת מים], ולכן יש לומר בזה את הכלל המבואר בחיי אדם (כלל קבו סי') שכל דבר שקיבלו עליהם לנהוג כדברי האוסר אין יכולת אפילו לכל גדולי דורנו להתירו להם. אכן אם שמר שלא תחמיץ העיסה, יש להקל לזקן או חולה.

והחזו"א כתב (אורח חיים סי' קכא ס"ק יב ד"ה ובשריע) שאם לש במי פירות לבדם, מותר לחולה או לזקן אף אם שהה החמץ.

20) ואפילו אם עבר ולש במי פירות ומיד אפאה, כתב השו"ע הרב (סי' ז') שאין לאוכלה בפסח, כיון שיש לחוש שאם נחיר לו לאוכלה, שמא פעם אחרת יבוא לאוכלה גם אם לא אפאה מיד, ולא יחוש שמא התערבו בה מעט מים.

[משנ"ב ס"ק יז]

דקוי קעין מצה עשינה²¹.

21) ומטעם זה כתב לעיל (סי' תסא ס"ק יח) שאסור מלבד לזקן או חולה לשרות את המצה קודם אכילתה במי פירות, כיון שבכך נרתק בה טעם והרי היא כמצה עשירה. אבל לטבול את המצות קודם אכילתן [לזמן קצר], כתב בשם רבנו מנוח שמוותר.

[משנ"ב ס"ק ט]

עין בילךה'דעה סימן קכ"ד¹⁴ שרי, הקל מינו ומינו ושאיתו-מינו, אמרינן: סלק את מינו קמי שאינו, ושאיתו-מינו נכה עליו וקבטלו¹⁵.

14) ושם (סי' ז') כתב השו"ע לגבי מערה מקנן של יין שיש בו מים לתוך צלוחית יין של נכרי, שאם יש במים שיעור שישים כנגד היין שבצלוחית, בטל היין ומותר, וכתב שם הרמ"א: "עיין לקמן סי' קלד סעיף ה', ושם פסק שהיין בטל בששה חלקים מים כנגדו, וכתב השו"ת (שם סי' קבו ס"ק יא) שגם כאן צריך לגרוס 'ששה', אך בלבש שם כתב 'ששים'.

15) פירושו, שיין נסך שהתערב במינו שהוא יין אחר, אינו בטל כלל אפילו באלף, אבל אם התערב באינו מינו כגון מים הריהו בטל, ולכן כשהתערב יין נסך ביין ומים, רואים אנו את היין [שהוא מינו] כאילו אינו כאן, והמים המעורבים בו [שהם אינו מינו] מבטלים את היין נסך.

[משנ"ב ס"ק יא]

אף שנעשים על-ידי מים, פירן שנשפחה טעמו לגמרי הרי קמי פרות גרנדא¹⁶.

16) ויין צימוקים הנחשב כמי פירות גרידא, כתב השו"ע הרב (סי' ב') שהוא רק באופן שנעשה מצימוקים שהם ענבים שלמים שלא נדרכו מעולם, אבל אם כבר דרכם בגת, אף שאם יתן בהם שלושה חלקים מים וימצא ד' חלקים אפשר לקדש עליהם, משום שאו רינו כיון המעורב במים שכשר לקידוש, מ"מ לגבי חמץ הוא נחשב כמי פירות המעורבים במים.

[משנ"ב ס"ק יג]

דכל שאינו מתולדות הפנים אינו מחמיץ. ונתקצרו פְּרָטִי דְּכָר וְהָ לְקַמֵּן סִימָן תְּכוּ, עֵצֵן שְׁמִי¹⁷.

17) ושם (סי' ה' ובמשנ"ב שם) החבאר, שדוקא טל מחמיץ, וכן משקים אחרים שהם מתולדות המים כגון מי הפה וכדו' מחמיצים, מה שאין כן משקה שאינו מתולדת המים, כגון דם, אינו מחמיץ.

[משנ"ב ס"ק טו]

דחוששין לכתחלה¹⁸ לסקנת הני פוסקים דסבינא להו דמי-פרות בלחתייהו גס-פן מחמיצים וממקריין גס-פן להחמיץ¹⁹, וגם חוששין שקא נתערב בהם קעט מים דלקלי עלמא מחמיץ²⁰.

18) והקשה החזו"א (אורח חיים סי' קכא ס"ק יב) על הסוברים שמי פירות

